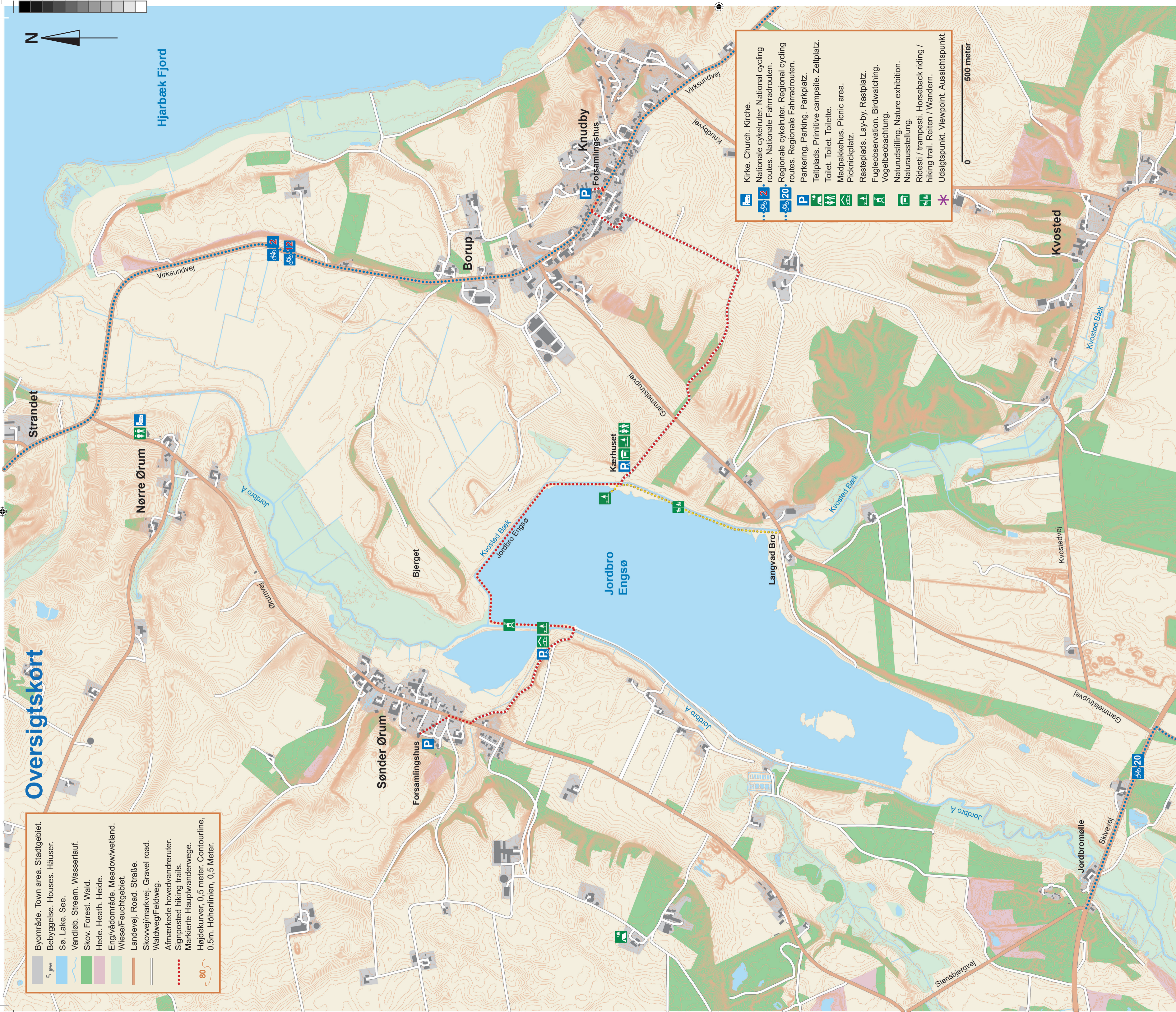

Byområde. Town area. Stadtgebiet.
 Bebyggelse. Houses. Häuser.
 Sø. Lake. See.
 Vandløb. Stream. Wasserlauf.
 Skov. Forest. Wald.
 Hejde. Heath. Heide.
 Eng/vådområde. Meadow/wetland.
 Vresse/Feuchtgebiet.
 Landevej. Road. Straße.
 Skovvej/markvej. Gravel road.
 Waidweg/Feldweg.
 Afmærkede hovedvandruter.
 Signposted hiking trails.
 Markerte Hauptwanderwege.
 Højdekurver, 0,5 meter. Contourline,
 0,5m. Höhenlinien, 0,5 Meter.

Kirke. Church. Kirche.
 Nationale cykelruter. National cycling routes. Nationale Fahrradrouten.
 Regionale cykelruter. Regional cycling routes. Regionale Fahrradrouten.
 Parkering. Parking. Parkplatz.
 Teltplads. Primitive campsite. Zeltplatz.
 Toilet. Toilet. Toilette.
 Madpakkehus. Picnic area. Picknickplatz.
 Rasteplads. Lay-by. Rasplatz.
 Fugleobservation. Birdwatching. Vogelbeobachtung.
 Naturudstilling. Nature exhibition. Natursausstellung.
 Ridessti / trampesti. Horseback riding / hiking trail. Reiten / Wandern.
 Udsigtspunkt. Viewpoint. Aussichtspunkt.

Adgang og regler for færdsel

Velkommen i landskabet

Fra P-pladserne ved forsamlingshusene i Sønder Ørum, Kærhuset og Knudby udgår afmærkede vandruter.

Hovedvandrerruten, Jordbro Engssø, er afmærket med røde symboler. Fra Kærhuset er der en lille siderute til en platform i søen samt en kombineret trampe- og ridessti langs Kvostrup Bæk til Gammelstrupvej. Sideruterne er afmærket som gule ruter.

Bemærk, at stierne egner sig bedst til solidt og vandtæt fodtøj.

Adgang og regler for færdsel

De afmærkede vandruter berører både privatejede og offentlige arealer. Naturbeskyttelseslovens regler gælder for al færdsel.

Vandring og cykling

- Vandring og cykling ad veje og stier i det åbne land er tilladt.
- I privatejede skove må man benytte stier og veje. Adgangen til de private arealer må ske fra kl. 6 til solnedgang.
- Færdsel er på eget ansvar.

Ophold

- I private skove og på private udrykede arealer er ophold inden for 150 m fra beboelses- og driftsbygninger ikke tilladt.
- I offentlige skove er ophold inden for 50 m fra beboede bygninger ikke tilladt.

Jagt og intensivt landbrugs- og skovarbejde

- Ejeren af private veje og stier i det åbne land, udrykede arealer og private skove kan ved skiltning forbyde adgang på dage, hvor der holdes jagt, eller udføres intensivt landbrugs- og skovarbejde.

Hunde

- Hunde skal føres i snor.

Affald

- Benyt de opstillede affaldsbeholdere eller tag dit affald med hjem!
- Finder du affald, er det en stor hjælp, hvis du fjerner det!

Welcome to Jordbro Lake

In November 2015, a Green Partnership was established on the adaption of the area between the villages Knudby and Sønder Ørum. The Green Partnership consists of:

- Taarup Civic Association
- Ørum Civic Association
- Sdr. Ørum-Taarup Land Reclamation Association
- The Outdoor Council
- The Danish Society for Nature Conservation
- Skive Municipality
- Viborg Municipality

The Green Partnership has established recreational areas on both sides of the lake Jordbro Engssø - a picnic shelter at Sdr. Ørum and Kærhuset at Knudby, where you will also find a disabled toilet. Furthermore, a platform has been established on Jordbro Engssø where you can enjoy the lake and get close to animals, birds and fish. A bird hide is centrally located where the old pump house used to be.

Volunteers from the Green Partnership have put in a lot of hours establishing communication and facilities in the river valley. Among other things, the volunteers have put up table and bench sets, barbecue areas, and information boards, as well as marked paths with signposts and pictographs.

Willkommen zu Jordbro See

Im November 2015 wurde eine grüne Partnerschaft gegründet, um das Gebiet zwischen Knudby und Sønder Ørum zu gestalten. Die Partnerschaft besteht aus:

- Taarup Bürgervereinigung
- Bürgervereinigung Ørum
- Sdr. Ørum-Taarup Landgewinnungsverband
- Der Outdoor-Rat
- Dänischer Naturschutzverband
- Gemeinde Skive
- Gemeinde Viborg

Die Partnerschaft hat auf beiden Seiten des Jordbro Engssø Aufenthaltsbereiche eingerichtet - ein Brotzeithäuschen in Sdr. Ørum und das Kærhuset in Knudby, wo auch die Behindertentoilette etabliert wurde. Außerdem wurde im Jordbro Engssø eine Plattform gebaut, auf der man sowohl den See genießen als auch Vögeln, Fischen und anderen Tieren nahekommen kann. An der Stelle, an der sich das alte Schöpfwerk befand, ist zentral eine Vogelbeobachtungshütte eingerichtet.

Die Mitglieder der Partnerschaft haben viele freiwillige Arbeitsstunden in die Etablierung von Informationsvermittlung und Einrichtungen im Flusstal gesteckt. Unter anderem haben die Freiwilligen Tisch-Bank-Garnituren, Grillplätze und Kommunikationstafeln aufgestellt sowie Wege mit Pfählen und Piktogrammen markiert.

Denne folder er i udgave fra oktober 2019, Viborg Kommune: naturovand@viborg.dk.

Partnerskabets aktiviteter er finansieret af LAG Skive-Viborg, Realdania, Fritidsrådet og Skive Kommune. Endvidere donerede Sdr. Ørum-Taarup Landvindingslag sin kassebeholdning til partnerskabet ved lagets nedlæggelse.

Partnerskabet består af:

- Viborg Kommune
- Skive Kommune
- Danmarks Naturfredningsforening
- Fritidsrådet
- Sdr. Ørum-Taarup Landvindingslag
- Ørum Borgerforening
- Taarup Borgerforening

området mellem Knudby og Sønder Ørum. Partnerne er:

Ved etableringen af Jordbro Engso 2015-2016 blev der skabt adgang på de oprindelige diger, som er overtaget af Skive og Viborg Kommuner. Et grønt partnerskab har derpå indrettet

Velkommen til Jordbro Engso

Welcome to Jordbro Lake
 Willkommen zu Jordbro See

Landvindingslag blev formet skiftet den 10. Juni 1949 som følge af et arvdvingsprojekt udarbejdet af Hedeseelskabet i 1942. Arvdvingskommissionen for Viborg Amtsrådskreds godkendte landvindingsprojektet i marts 1949.

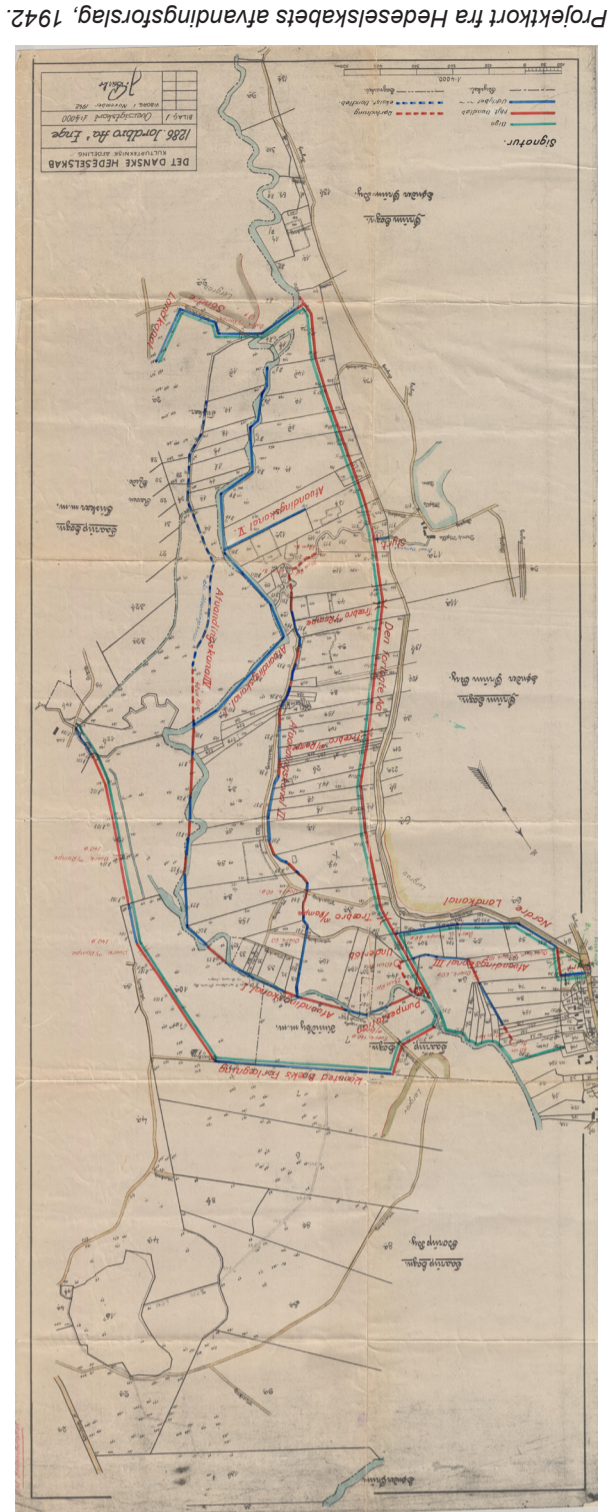
Avandingen
Hjarbæk Fjord er en del af Natura 2000-området nr. 30, Lovns fugleskyltesområde og EU-habitatområde.

Hjarbæk Fjord på ca. 24 km² er en gren af Limfjorden. Det er en lavvandet fjord med en stor vandgennemstrømning, idet Hjarbæk Fjord er en del af Natura 2000-området nr. 30, Lovns fugleskyltesområde og EU-habitatområde.

Jordbro Adal
Jordbro A udspringer ved Sjørup og efter at have smooet sig sma 20 km løber den ud i Hjarbæk Fjord. Efter Jordbro Mølle nord for Dalgas Plantage breder Adalen sig ud mellem landsbyerne Sønder og Nørre Ørum mod vest og Borup og Knudby mod øst.

Pumpehuset er nu erstattet af et fugleskyl.

Målebordsblad 1879. Den nye sti er markeret med røde prikker, og de nye søflader med blå kontur.

Landvindingslaget trådte den endelige beslutning om nedlæggelse af Hjarbæk Fjord og Skals Adal havde til formål at genskabe forholdene fra før Sdr. Ørum-Taarup Landvindingslag blev etableret. Projektet kunne kun gennemføres med indbæring bl.a., at der er skabt adgang over projektområdet fra omdrift og henligger nu som 115 ha sø, der er omgivet af arealer med vedvarende græs eller naturarealer.

Vadområdeprojektet
Naturstyrelsens projekt i Jordbro Adal havde til formål at genskabe forholdene fra før Sdr. Ørum-Taarup Landvindingslag blev etableret. Projektet kunne kun gennemføres med indbæring bl.a., at der er skabt adgang over projektområdet fra omdrift og henligger nu som 115 ha sø, der er omgivet af arealer med vedvarende græs eller naturarealer.

En forundersøgelse fra 2012 viste, at terrænet i Jordbro Adal var sunket med 1-2 meter, og man besluttede at indstille udpumpningen.

Det oprindelige forløb af Jordbro A blev rettet ud og flyttet mod vest, og Kvosted Bæk blev rettet ud og forlagt mod øst og nord. Det centrale område af tørvjord mellem bækken og søen blev inddiget og afvandet ved en pumpe i nordenden af projektområdet på ca. 115 ha. Pumpen afvandede desuden et inddiget skær der er omsætningsdygtigt. De gamle planterester nedbrødes, og luftens tilfar adgang som følge af grundvandsænkningen. Tørvjord består af opbeholdt lag af organisk materiale, og når pumpehuset i en rørdning under Jordbro A.

Hedeseelskabet projektforslag var udarbejdet i henhold til Lov af 14. november 1940 om Landvindning. Formålet med loven var at fremme af produktion af korn og foder og formålsfuldt arbejde til imødegåelse af arbejdsløshed. Lovens sikrede, at der kunne ydes et statslån til projektets gennemførelse.

Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Vandflagermus
Myotis daubentonii
5 cm.
Lever af mindre vandinsekter. Jager i lav højde over vandet og kan tage insekter direkte fra vandoverfladen.

Krikand
Anas crecca
Er den mindste af de danske ænder, og den er en af de mest almindelige uden for ynglesæsonen.

Aborre
Perca fluviatilis
15-40 cm. Lever hovedsagelig af hvirvelløse dyr og mindre fisk. Andelen af fisk i føden vokser, jo større aborren bliver.

Gedde
Esox lucius
65-150 cm. Rovfisk, som lever af andre fisk, padder, mosegrise og mindre svømmefugle. Artsfæller skal heller ikke føle sig for sikre.

Kærhuset var på tidspunktet for genskabelsen af Jordbro Engso en forfalden staldbygning til kreaturer. Nu fungerer huset som madpakkehus og handicaptolet til glæde for publikum, som ønsker at opleve Jordbro Engso.

Kærhuset har også været anvendt til lejlighedsvis overnatning for veteraner Niels Jørgensen efter krigen i 1864. Han og Else Kathrine Jochumsdatter købte i 1863 en gård i Borup.

Eldre på egen har fortalt, at Niels Jørgensen passede kreaturer og gravede grøfter til Kvosted Bæk og Jordbro A. Dramatiske oplevelser under krigen gjorde muligvis, at han i perioder trak sig lidt væk fra andre.

Kærhuset for renoveringen

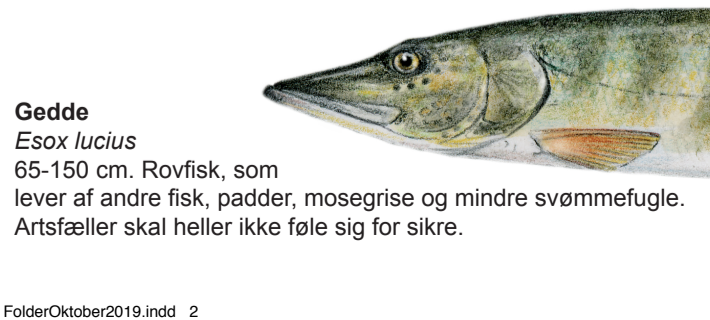
Natur og friluftsliv
Efter vadområdeprojektets gennemførelse blev Skive og Viborg Kommuner ejere af en sti gennem området, så det var oplagt spørge borgerne om, hvilke ønsker de måtte have til faciliteter for friluftslivet. Der blev derfor i november 2015 stiftet et grønt partnerskab om indretning af området mellem Knudby og Sønder Ørum.

Partnerskabets ambition var at gøre det nye naturområde tilgængeligt for gæster, som vil nyde naturen – dyrene, fuglene og planterne, som nu har overtaget de tidligere dyrkede arealer.

Partnerskabet har etableret opholdsområder på begge sider af Jordbro Engso – et madpakkehus ved Sdr. Ørum og Kærhuset ved Knudby, hvor der også er indrettet handicaptolet.

Odder
Lutra lutra
Op til 90 cm, 40 cm hale. Lever mest af fisk med en længde på 10-15 centimeter, men også af mindre pattedyr, fugle, frøer, vandinsekter og krebsdyr.

Gedde
Esox lucius
65-150 cm. Rovfisk, som lever af andre fisk, padder, mosegrise og mindre svømmefugle. Artsfæller skal heller ikke føle sig for sikre.